

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum

2016-11-02

Ärendebeteckning

511-487-2016

Arkivbeteckning

2402305

1(8)

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Hålltjärnberget i Vindelns kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Administrativa uppgifter

Namn	Hålltjärnberget
Dossienummer	2402305
NVR-id	2045030
Kommun	Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Cirka 8 km NV om Vindeln
Ekokarta	21J 5-6 fg
Mittkoordinat	720929, 7131779 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägarkategori	Staten
Fastighet	Svartberget 4:1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbotten
Totalareal	49 hektar
Landareal	48 hektar
Areal produktiv skog	45 hektar

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av brandpräglade delvis lövrika naturskogar och andra ingående naturtyper. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet samt forskning, undervisning och naturstudier.

Syftet ska uppnås genom att området lämnas för fri utveckling. De brandpräglade naturmiljöerna ska kunna brännas i lämpliga intervall. Om bränning inte är möjligt ska olika brandefterliknande åtgärder kunna tillämpas. Det ska också vara möjligt att genomföra hydrologisk restaurering av dikespåverkad myr och vandringshinder i tjärn. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Hålltjärnberget utgör ett värdefullt landskapsavsnitt med gammal brandpräglad barrblandskog med stort lövinslag. I området har påträffats ett stort antal rödlistade arter som är beroende av naturskogarnas dynamik och strukturer såsom gamla träd, grova lövträd och död ved.

Reservatet förstärker de skogsbiologiska värdena knutna till brandpräglade barrskogar och lövskogar i en av Västerbottens utpekade skogliga värde-trakter. Området har goda möjligheter att på sikt utveckla ännu högre naturvärden. De höga naturvärden som dokumenterats i naturreservatet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, stängsel, ledning eller rör,

4. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi eller dräneringsförhållanden som till exempel att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, rensa eller utfylla,
5. tippa, dumpa eller anordna upplag,
6. bedriva verksamhet som förändrar vattenflöde eller bottentopografi som till exempel muddring, dämning eller reglering,
7. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort, kapa eller på annat sätt skada levande och döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. införa för området främmande arter,
9. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växtnärlingsmedel,
10. framföra motordrivnet fordon med undantag för uttransport av fällt högvilt samt snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavla och parkeringsplats,
3. skötselåtgärder som naturvårdsbränning, brandefterliknande åtgärder och hydrologisk restaurering i reservatet,
4. undersökning och dokumentation av områdets mark, vegetation samt växt- och djurarter.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande och döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,

2. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva samt omlagra eller bortföra sten, grus, sand, torv eller jord,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Det är vidare utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

6. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor, svampar med undantag för bär och matsvamp,
7. fånga eller insamla insekter och andra djur.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut,
- b) normalt underhåll av skogsbilvägen som gränsar till naturreservatet. Träd som fallit eller hotar att falla över vägen får kapas men ska lämnas i naturreservatet,
- c) röjning av en max 8 meter bred siktgata mellan kojan och tjärnen,
- d) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437).

Beskrivning av reservatet

Naturreservatet Hålltjärnberget ligger mellan Umeälven och Vindelälven, cirka 8 kilometer NV om Vindelns samhälle och utgörs av en flerskiktad barrnaturskog med stort lövinslag som uppkommit efter en brand för cirka 150 år sedan. På toppen av Hålltjärnberget och på den västra sluttningen växer brandpräglad tallskog. Mellan höjderna, vid Hålltjärnen och Hålltjärnbäcken, finns inslag av sumpskog och ett par mindre myrar. Inom reservatet förekommer flera arter som är beroende av gamla naturskogars strukturer och dynamik bland annat violettgrå tagellav, liten aspgelélav, doftticka, tofsmes och tretåig hackspett.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv för beslutet

Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden och att motverka exploatering. Området har värdefulla egenskaper och strukturer som har utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets naturvärden ska bestå behöver det därför undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärdena påtagligt skulle skadas.

Områden med naturskog blir alltmer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är viktigt för att bevara den biologiska mångfalden. Genom beslutet säkerställs de höga naturvärdena. Då naturreservatet ligger i en skogsbiologisk värdestrakt är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla områdets naturvärden. Reservatet bidrar därmed också till en förbättrad grön infrastruktur och bevarandet av biologisk mångfald på landskapsnivå.

Förenlighet med miljömål, planer, strategier

Arbetet med att bevara biologisk mångfald och att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen är hörnstenar i det nationella miljöarbetet. Naturreservatet utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald. Hålltjärnberget bidrar till att uppnå miljömålet *Levande skogar* genom att 49 hektar produktiv skog undantas från skogsbruk och ges ett långsiktigt skydd. Reservatet bidrar även till att stärka miljömålet *Ett rikt växt och djurliv* genom att det hyser flera hotade arter samt arter som är beroende av naturskogens strukturer och livsmiljöer. Skyddet bidrar också till att stärka det nationella friluftsmålet *Tillgång till natur för friluftsliv* genom att bevara områdets upplevelsevärden.

Bevarande av området ligger i linje med antagna nationella och regionala strategier för skydd av värdefulla naturmiljöer. Liten aspgelélav berörs av *åtgärdsprogram för hotade arter* (arter på asp och björk). Skogsvårdsstyrelsen har 2003 klassat 5,9 hektar av skogen på Hålltjärnbergets östra sluttning som *nyckelbiotop*. Naturreservatet ligger i en *skoglig värdestrakt* (Kulbäcksliden – Omagaliden) vars barr- och lövskogar är prioriterade för skydd¹. Reservatet ligger också i en *bränningstrakt*² (Vindeln) och en av länets mest värdefulla *lövvaldestrakter*³ (Vindeln). Länsstyrelsen har 2011 tagit fram ett skötsel förslag för lövvaldestrakten enligt landskapsstrategi-modellen⁴. Reservatets placering i dessa värdestrakter gör att det finns goda

¹ Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län. 2006. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län*. ISBN 91-975699-4-1.

² Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2012. *Strategi för skötsel av brandpräglad skog i skyddade områden i Västerbottens län*. Meddelande 16:2012. ISSN 0348-0291.

³ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2014. *Strategi för bevarande och restaurering av lövnaturvärden i skyddade områden, Västerbottens län*. Meddelande 6:2014. ISSN 0348-0291.

⁴ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2011. *Skötsel förslag för Vindelns lövvaldestrakt, ett naturvårdsprojekt enligt landskapsstrategi-modellen*. Meddelande 3:2011. ISSN 0238-0291.

förutsättningar att långsiktigt bevara och utveckla de utpekade värdena. Skyddet bidrar även till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Häلتjärnen och Hältjärnbäcken är en *del av nationalälven Vindelälvens avrinningsområde* (4 kap. 6 § miljöbalken). Vindelälven ingår också i det europeiska nätverket av skyddade områden, *Natura 2000*.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk inte går att förena med ett bevarande av områdets höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden. Hältjärnbergets naturreservat har mycket höga naturvärden med avseende på skogens kvalitéer och förekomsten av arter knutna till lövträd och äldre barrskogars strukturer och livsmiljöer och är därför mycket högt prioriterat för skydd enligt de nationella och regionala strategierna för skydd av skog.

Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden där det krävs starka restriktioner under lång tid för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas. Länsstyrelsen bedömer därför att Hältjärnberget, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) bör bevaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsens funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med reservatet ska uppnås.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Ärendets beredning

Hältjärnbergets naturvärden uppmärksammades i samband med Vindelns kommuns naturinventering 1993. På Hältjärnbergets östra sluttning avgränsade Skogsstyrelsen 2003 en nyckelbiotop på 5,9 hektar. Länsstyrelsen har därefter besökt området flera gånger. Länsstyrelsen tog 2011 inom ramen för arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter fram ett skötsel-förslag för Vindelns lövvärdetrakt enligt landskapsstrategimodellen.

Området har, med Holmen Skog AB som enda markägare, kommit att ingå i det som benämns ESAB-paketet. ESAB står för Ersättningsmark i Sverige AB och utgörs av cirka 100 000 hektar skogsmark som överfördes från

Sveaskog till Naturvårdsverket i syfte att användas som bytesmark med skogsbolagen enligt regeringsbeslut (proposition 2009/10:169). Affären är nu genomförd och Naturvårdsverket har förvärvat utpekade områden med höga naturvärden från skogsbolagen som i gengäld ersatts med Sveaskogsmark. Länsstyrelsen har varit i kontakt med Holmen Skog AB angående kojan i naturreservatet.

Förslaget till beslut och skötselplan har varit på remiss till berörda sakägare, myndigheter och andra intressenter. Havs- och vattenmyndigheten, Holmen Skog AB, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Skogsstyrelsen har tillstyrkt reservatsförslaget. Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

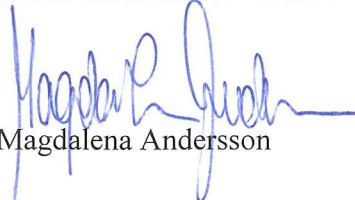
Före anordnandet av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

I detta beslut har också Henrik Sporrang, naturreservatsbildning, deltagit.

Magdalena Andersson

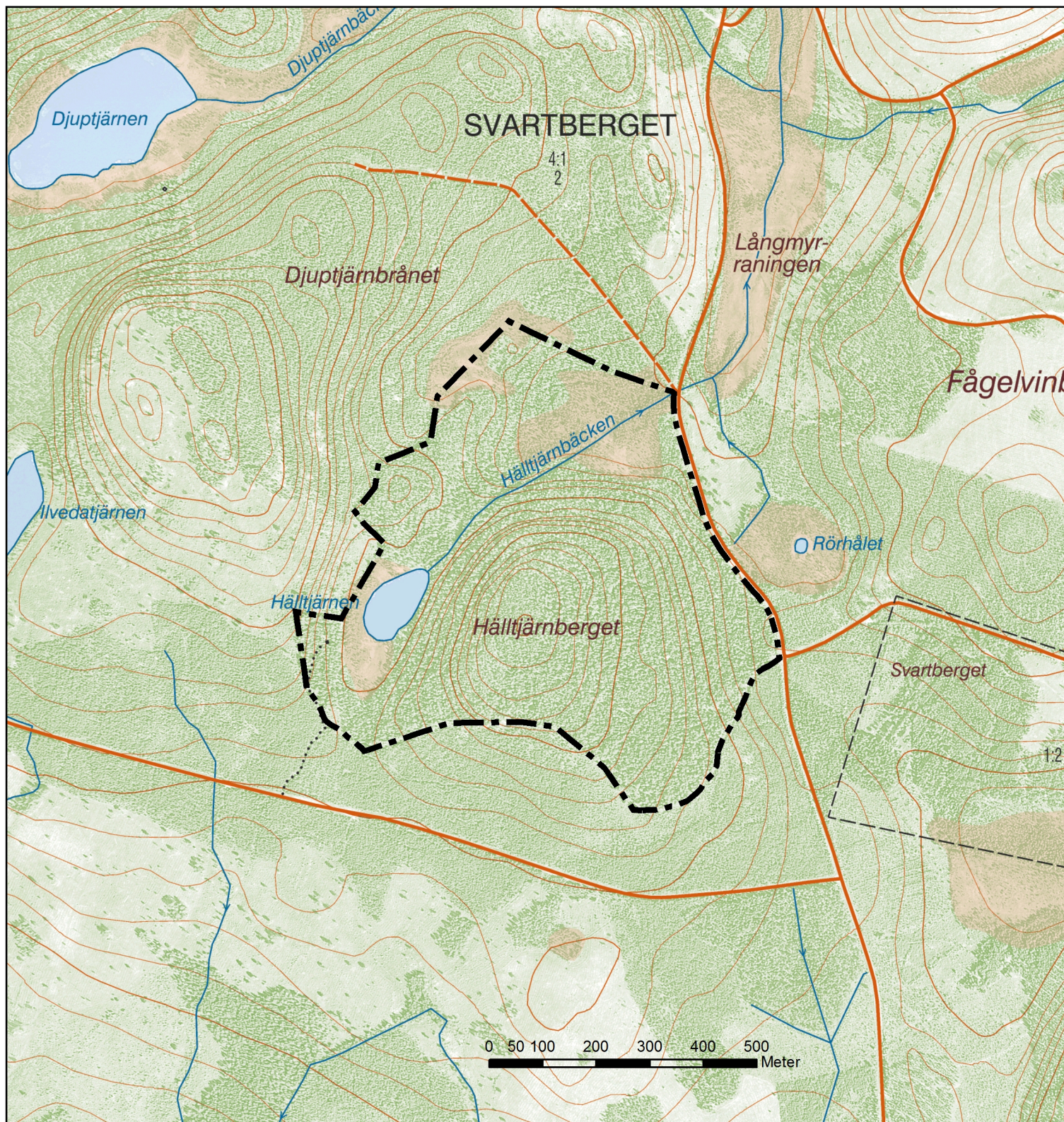

Lena Lundevaller

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inkl. bilagor
3. Hur man överklagar

Sändlista

Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39
Göteborg, havochvatten@havochvatten.se
Holmen skog AB, Carina Holm, Umestan Hus 3, 903 47
UMEÅ, carina.holm@holmensskog.com
Kulbäckslidens försökspark, Enheten för skoglig fältforskning SLU, Box
7070, 750 07 UPPSALA charlotta.erefur@slu.se
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Sture Gustafsson,
Storgatan 55 E, 919 31 ÅSELE, aquila7k@gmail.com —
Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM, registrator@naturvardsverket.se
Rans sameby, c/o Göran Jonsson, Sandås 203, 924 94
SORSELE, rans.sameby@gmail.com
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84
STOCKHOLM, registrator@raa.se
SGU, Box 670, 751 28 UPPSALA, sgu@sgu.se
Skogsstyrelsen, 551 83 JÖNKÖPING, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Ubmeje tjeälddie, c/o Peter Omma, Stintbäcken 206, 920 66 HEMAVAN
Umeå kommun, Brandförsvaret och säkerhet, 901 84
UMEÅ, umeabrandforsvar@umea.se
Vindelns kommun, 922 81 VINDELN, [vindeln.kommun@vindeln.se](mailto:vindelns.kommun@vindeln.se)

Naturresevat

Hålltjärnberget

Vindelns kommun
Västerbottens län

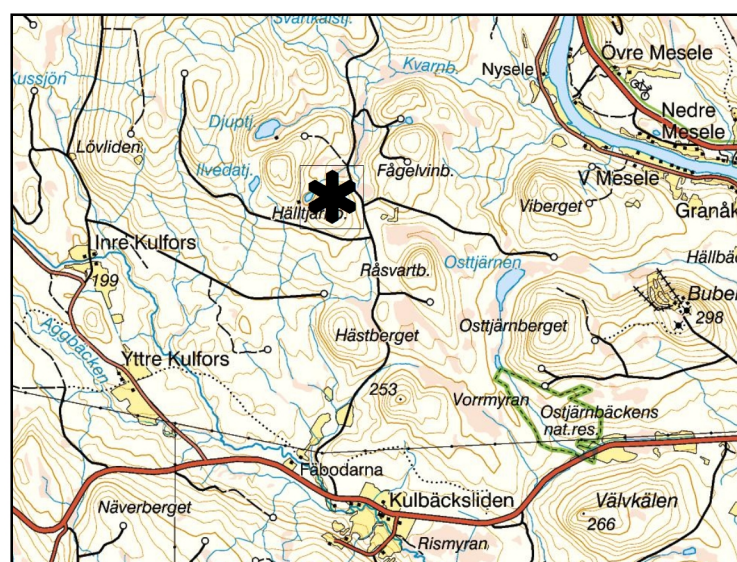
Bilaga 1 till beslut
med diarienummer 511-487-2016

Gräns för naturresevatet

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till "Bildande av naturreservatet Hålltjärnberget i Vindelns kommun"

Skötselplan

2016-11-02

Diarienummer

511-487-2016

1(11)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HÅLLTJÄRNBERGET I VINDELNS KOMMUN

Foto: Lena Lundevaller

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå

1. Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av brandpräglade delvis lövrika naturskogar och andra ingående naturtyper. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet samt forskning, undervisning och naturstudier.

Syftet ska uppnås genom att området lämnas för fri utveckling. De brandpräglade naturmiljöerna ska kunna brännas i lämpliga intervall. Om bränning inte är möjligt ska olika brandefterliknande åtgärder kunna tillämpas. Det ska också vara möjligt att genomföra hydrologisk restaurering av dikespåverkad myr och vandringshinder i tjärn. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Hålltjärnberget
Dossiernummer	2402305
NVR-id	2045030
Kommun	Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Cirka 8 km NV om Vindeln
Ekokarta	21J 5-6 fg
Mittkoordinat	720929, 7131779 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Gräns för reservatet	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten
Fastighet	Svartberget 4:1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbotten
Totalareal	49 hektar
Landareal	48 hektar
Areal produktiv skog	45 hektar

2.2 Naturtypsindelning

Naturtypsindelning enligt basinventering skyddad natur:

Natura 2000-kod ¹	Naturtyp enligt NNK ²	Areal (ha)
9010	Taiga	41,3
91D0	Skogbevuxen myr (9740)	4,3
7140	Öppna mossar och kärr	2
3160	Myrsjöar	1
9900	Icke-natura skog	0,4

2.3. Beskrivning av reservatet

Naturreservatet Hålltjärnberget ligger mellan Umeälven och Vindelälven, cirka 8 kilometer NV Vindelns samhälle. Terrängen är småkullig med i väster den nedre delen av Djuptjärnbrånets sluttning och i öster Hålltjärnberget. Mellan höjderna rinner Hålltjärnbäcken norrut från Hålltjärnen. I öster tangerar en skogsbilväg naturreservatet.

Geologiska förhållanden

Höjden över havet varierar mellan 225 meter vid Hålltjärnbäcken i norra delen av reservatet och Hålltjärnbergets topp på 300 meter över havet. Hela området är småkuperat med Hålltjärnberget i öster. I Västerbotten ligger Högsta kustlinjen (HK) cirka 240 meter över nuvarande havsnivå. Det innebär att de norra delarna av reservatet ligger under medan större delen av Hålltjärnberget ligger över HK.

Den dominerande jordarten är morän (SGU:s jordartskarta 21J Vindeln). Närheten till högsta kustlinjen gör att större delen av moränen endast är svagt påverkad av svallningsprocesser. Berggrunden inom norra delen av reservatet består av metagråvacka och i den södra delen av granit (SGU:s berggrundskarta 21J Vindeln NO).

Skog

Den småkuperade topografin och en större brand för cirka 150 år sedan gör att barrnaturskogarna i reservatet är mycket varierade med lövrika eller örtrika partier och gott om gamla träd. På Hålltjärnbergets östra och norra sluttning växer en lövrik grandominerad barrblandskog. På toppen av Hålltjärnberget och på den västra sluttningen finns en tydligt brandpräglad tallskog och vid bäcken gransumpskog. I hela reservatet finns flera spår från branden i form av bland annat brandskadade stubbar, lågor och tallöverståndare med brandgynnade arter som exempelvis kolflarnlav. I såväl gran- som talldominerade delar finns partier med gott om hänglavar. Död ved i olika nedbrytningsstadier från både barr och löv

¹ EU:s habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

² Naturtyper enligt basinventering av skyddad natur, kartering enligt Naturvårdsverket.

förekommer rikligt. Skogarna erbjuder många värdefulla livsmiljöer för naturskogsarter som exempelvis lavskrika, pärluggla, tofsmes, rosenticka, ullticka och violettgrå tagellav.

I den grandominerade barrblandskogen på *Hälltjärnbergets norra och östra sluttning* är tillgången på lågor av barrträd och lövträd samt stående döda och skadade träd, hålträd och insektsangripna träd mycket stor. Lövträd förekommer allmänt, främst björk och asp, men det finns också flera grova sälgar, rönnar och gråalar. Fältskiktet domineras av blåbär men här och där finns också mer frodiga partier med bl.a. torta, nattviol, ormbär och nordbräken. Skogsstyrelsen har klassat 5,9 hektar av brännan på östra sidan av Hälltjärnberget som nyckelbiotop.

Igenvallade brandljud och kolnade stubbar står spridda i hela reservatet och vittnar om en omfattande brand för cirka 150 år sedan. Foto: Lena Lundevaller.

Mot toppen av Hälltjärnberget och på väst och sydsidan av Hälltjärnberget växer tallskog med stor andel gamla tallar, 200-300 år. Fältskiktet domineras på toppen av berget av lingon, kråkbär, ljung, skvattram och olika lavar som längre ner på sluttningen mot Hälltjärnen övergår i blåbär. Skogen är flerskiktad och tillgången på död ved är måttlig, men det finns gott om gamla tallar med brandljud.

Kring våtmarkerna och bäcken finns fuktigare partier med hänglavsrik gransumpskog. Sumpskogen vid Hälltjärnbäcken är en fin miljö med flera små kärr, källor, stående och döda träd samt stubbar från den gamla branden. Arter som påträffats i området är bl.a. knärot, lappranunkel, missne, spindelblomster och tuvstarr.

Våtmark

Myrarna inom reservatet utgörs av näringsfattiga våtmarkstyper, delvis be vuxna med främst tall. Fältskiktet domineras av ris som exempelvis skvattram och ljung. De öppna våtmarkerna domineras av mjukmattor med vegetation av vit-

mossa och starr. Gamla diken finns på den norra våtmarken som Hältjärnbäcken rinner igenom.

Sjö och vattendrag

Reservatet är beläget inom Vindelälvens avrinningsområde. I sydvästra delen av reservatet mellan höjderna finns en tjärn, som avvattnas norrut av Hältjärnbäcken. Tjärnen ligger vackert mellan höjderna och vid nordvästra stranden finns en liten berghäll.

Enligt obekräftade uppgifter ska det i Hältjärnen tidigare ha funnits mindre vattensalamander. Vid inventering 2005 gjordes inga återfynd³. Populationen kan ha slagits ut efter att fisk planterats in i sjön. Vid utloppet finns ett vandringshinder i metall, som delvis rostat sönder.

Järnockrakälla med en väl utvecklad källkupol i gransumpskogen. Foto: Henrik Sporrang.

Hältjärnbäcken har ett naturligt vindlande lopp genom en gransumpskog med sluttande kärr fram till våtmarken i norr. I området kring bäcken finns också några källor, bl.a. en fin kupolformad järnockrakälla omgiven av rikligt med lappranunkel. I VISS (Vatteninformationssystem Sverige) är endast den del av Hältjärnbäcken som ligger utanför reservatet bedömd, från öster om vägen och fram till att bäcken mynnar i Kvarnbäcken. Den delen av Hältjärnbäcken som ligger utanför reservatet har enligt VISS god ekologisk status.

Arter

Naturreservatets barnnaturskogar med stående och liggande döda träd och rik förekomst av lövträd gör det gynnsamt för flera sällsynta och hotade insekter, gelélavar, hänglavar, knappnåslavar och vedsvampar. På de gamla asparna och

³ Persbo, F., Reinoja J., Öhmark, S. 2005. *Inventering av mindre vattensalamander Triturus vulgaris i Västerbottens län*. Inst. för ekologi, miljö och geovetenskap, Umeå universitet.

sälgarna förekommer i riklig mängd bl.a. de skyddsvärda arterna grön aspvedbock, doftticka, lunglav, småflikig brosklav och stiftgelélav. Både spillkråka och tretåig hackspett har utmärkta förhållanden på Hälltjärnberget, men det finns spår av bägge arterna i hela reservatet. Naturvårdsintressanta arter som påträffats vid fältbesök i reservatet redovisas i bilaga 1.

Följande arter omfattas av EU:s fågeldirektiv⁴: järpe, pärluggla, sparvuggla, spillkråka, tjäder, tretåig hackspett. Lappranunkel omfattas av EU:s habitatdirektiv⁵ och liten aspgelélav av åtgärdsprogram för hotade arter⁶ (ÅGP).

Kulturhistoria och friluftsliv

Det finns inga registrerade fornlämningar. Spår av människor finns i området i form av gamla dimensionsavverkningsstubbar samt stubbar efter plockhuggning. Dessutom finns som nämnts tidigare en skogsbilväg som går strax öster om området. Området är ett trevlig och lättillgängligt besöksmål för besökare som önskar naturupplevelser utan besöksanordningar i form av t.ex. markerade stigar och spänger.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 3 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området, bilaga 2. För varje skötselområde redovisas bevarandemål och skötselåtgärder. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när bevarandemålen är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, Barrblandskog med möjlighet till naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder (41,5 ha)

Skötselområdet innefattar all skogsmark i reservatet. På östra och norra delen av Hälltjärnberget är skogen grandominerad, men det finns grova, gamla granar spridda i hela skötselområdet. På toppen av Hälltjärnberget och den västra sluttningen växer gammal tallskog. Kring våtmarkerna och bäcken finns fuktigare partier med gransumpskog.

Skogen har brunnit för cirka 150 år sedan och det finns brandljud på gamla tallar och kolnade stubbar spritt i hela skötselområdet. Andelen lövträd är hög med främst björk och asp men också påfallande många gamla, grova sälgar och gråalar. Skogen är bitvis mycket hänglavsrik med bl.a. violettgrå tagellav. Marken är till övervägande del torr till frisk och i fältskiktet dominerar en blandning av lingon och blåbär. Skogen har utvecklat höga naturskogsvärden med typiska strukturer som varierad ålderstruktur, stående och liggande döda träd och gamla lövträd.

⁴ Direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar.

⁵ Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

⁶ Naturvårdsverket. 2010. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland 2010-2014. Rapport 6393.

Bevarandemål

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av naturliga processer så som brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Skogen ska vara olikåldrig och skiktad. Lövrika successionsstadier ska finnas inom området. Skogens strukturer och sammansättning ska vara påverkad av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Många träd ska bära spår av brand i form av brandljud alternativt brandefterliknande åtgärder som t.ex. katning. I perioder efter störning kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande lövsuccessioner. Normalt hyser beståndet betydande mängder död ved. I senare successionsfaser är skogen mer sluten. De delar av skogen som är naturligt fuktiga eller blöta kommer brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i det boreala landskapet.

Skötselåtgärder

Skötseln i reservatet planeras utifrån länets brännings och lövstrategi och ska främst syfta till att bibehålla och skapa höga naturvärden knutna till brandens effekter, t.ex. brandgynnade insekter, samt lövträd på landskapsnivå. Åtgärderna planeras därför tillsammans med åtgärder i samma brand- och lövvärdetrakter.

Fram till bränning ska skötselområdet präglas av naturliga processer. Eftersom brand har en roll i skötselområdets utveckling ska spontana bränder tillåtas. Skötseln ska vara naturvårdsbränning där det är möjligt. Skötselområdet kan med fördel dels upp och brännas i mindre delar. Delar av skötselområdet liksom reservatets tjärn, bäck och våtmarker kan komma att utgöra naturliga brandgränser. Exakt avgränsning för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med en brandplan som görs inför varje enskild naturvårdsbränning. Bränningarna kommer att infogas i en övergripande planering för naturvårdsbränning i länets samtliga naturreservat.

Om det visar sig att naturvårdsbränning inte går att genomföra ska det vara möjligt att genomföra lämpliga brandefterliknande åtgärder för att gynna skyddsvärda arter. Det finns också möjlighet att stängsla kring lövuppslag för att motverka älgbete.

En prioritering kommer att ske utifrån tillgängliga resurser, där föreslagna skötselåtgärder vägs mot liknande åtgärder i andra naturreservat.

3.2 Skötselområde 2, Våtmarker med möjlighet att åtgärda diken (6,5 ha)

Skötselområdet består av reservatets trädbevuxna och öppna myrar. Kantzonerna består av trädbevuxen myr med tall och enstaka granar, vanligen beskriven som tallmosse av ristyp. Vitmossor dominerar i bottenskiktet och i fältskiktet överväger vanliga arter som tuvull och skvattram. De öppna myrarna utgörs till största delen av näringsfattiga starrbevuxna kärr. Våtmarken vid Hålltjärnen har intakt hydrologi. Det finns några diken på våtmarken i norr. Där har också Hålltjärnbäcken rätats över myren, se kap 3.3.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till dessa naturtyper. Våtmarkerna ska ha en intakt, naturlig hydrologi. I historisk tid har branden många gånger berört även våtmarkerna i naturlandskapet i varierande utsträckning. Av det skälet kan myrarna tillåtas brinna.

Skötselåtgärder

Fri utveckling, men delar kan komma att beröras av brand om det krävs för att genomföra en naturvårdsbränning. Myrarna kan även nyttjas som naturliga brandgränser. Igenläggning av diken kan utföras vid behov om det är motiverat med hänsyn till skyddsvärda naturtyper och arter samt prioriterade bevarandeåtgärder i andra skyddade områden ur ett landskapsperspektiv.

3.3. Skötselområde 3, Tjärn och bäck med i huvudsak fri utveckling (1 ha)

Skötselområdet består av Hälltjärnen och Hälltjärnbäcken som ingår i Vindelälvens avrinningsområde.

Hälltjärnbäcken har ett fint meandrande lopp genom gransumpskogen fram till våtmarken i norr, där bäcken rätats över myren. Vattenföringen är låg. Vid Hälltjärnbäckens utlopp ur Hälltjärnen finns ett vandringshinder.

Vandringshindret vid Hälltjärnbäckens utlopp ur Hälltjärnen. Foto: Henrik Sporrang

Bevarandemål

Hälltjärnen och Hälltjärnbäcken ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör till dessa naturtyper. Arealen sjö i reservatet ska utgöra cirka 1 hektar.

Skötselåtgärder

Inga planerade åtgärder. Hålltjärnbäcken kan restaureras för att få ett mer naturligt flöde om det är motiverat med hänsyn till bäckens naturvärden eller påverkan på naturvärden eller vattenkvalitet nedströms samt åtgärder i andra vattendrag. Vandringshindret vid Hålltjärnens utlopp kan vid behov tas bort. En prioritering kommer att ske inom tillgängliga resurser, där restaurering kommer att vägas mot liknande åtgärder i andra vattendrag.

Tjärnen och bäcken kan användas som naturliga brandgränser om det krävs för att genomföra naturvårdsbränning.

4. Mål och åtgärder för friluftslivet

Reservatets har ett visst värde för friluftslivet i och med att reservatet lätt kan nås via anslutande skogsbilvägar. Reservatets varierade naturskogar, tjärn och små höjder inbjuder till strövtåg och naturstudier och är förhållandevis tillgängliga för naturintresserade som värdesätter frånvaro av besöksanordningar. Det går bra att parkera intill skogsbilvägen i reservatets sydöstra del.

Området används för forskning och nyttjas också i viss mån som exkursionsmål vid skogliga utbildningar och informationsinsatser om naturskogar och arter.

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar som ett relativt opåverkat naturskogsområde. Det ska vara möjligt att parkera i anslutning till naturreservatet.

Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatet inför och under besök i området. Information om reservatet ska också i lämplig omfattning finnas på internet eller andra tekniska lösningar.

Åtgärder för friluftslivet

Befintlig parkering underhålls för att tillgodose behovet vid exempelvis undervisning och exkursioner till området, bilaga 3. Se också kapitel 5 för övriga anläggningar inom naturreservatet.

En informationsskylt placeras vid skogsbilvägen i reservatets östra del, bilaga 3. Informationsskylten ska vara utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar. Det ska på skylten finnas en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten. Information om Hålltjärnbergets reservat på Länsstyrelsens webb, appar eller andra tekniska lösningar genomförs utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

5. Övriga anläggningar

Inom reservatet finns följande anläggningar som inte ingår i Länsstyrelsens förvaltning av naturreservatet:

I sydväst finns en låst koja vid Hålltjärnen. Kojan ägs av Holmen Skog AB och får finnas kvar under förutsättning att den hålls i vårdat skick och reservatsföreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken följs. Befintlig siktgata mot tjärnen får röjas.

Vid parkeringen finns en enklare grillplats. Grillplatsen får finnas kvar så länge den hålls i ett vårdat skick. Länsstyrelsen har möjlighet att ta bort grillplatsen om den förfaller eller påverkar reservatets naturvärden, t.ex. skräp lämnas eller om det tas grenar och bark från levande eller döda träd inom reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Naturvårdsbränning och/eller brand- efterliknande åtgärder	Se bilaga 2	1
Montering av informationsskylt	Se bilaga 3	1
Underhåll av parkering	Se bilaga 3	1
Hydrologisk återställning av våtmark	Se bilaga 2	3
Ta bort vandringshinder till sjö	Se kap. 3.3.	3

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs. Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet samt genomförda skötselåtgärder. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt skötselåtgärder, naturtyper och arter. Uppföljningen ska ske vart femte år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Bilagor:

1. Artlista
2. Karta med skötselområden
3. Karta med anordningar för frilufslivet och övriga anläggningar

Listan nedan redovisar exempel på arter som har noterats inom Hålltjärnbergets naturreservat. Hotkategori redovisas enligt Artdatabankens Rödlista 2015¹.

Lavar

Aspgelélav	<i>Collema subnigrescens</i>	NT
Brunpudrad nållav	<i>Chaenotheca gracillima</i>	NT
Bårdlav	<i>Nephroma parile</i>	
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT
Knottrig blåslav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	NT
Kolflarnlav	<i>Carbonicola anthracophila</i>	NT
Kornig nållav	<i>Chaenotheca chlorella</i>	
Kvistspik sp.	<i>Phaeocalicium sp.</i>	
Liten aspgelélav	<i>Collema curtisporum</i>	VU
Liten spiklav	<i>Calicium parvum</i>	
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
Mörk kolflarnlav	<i>Carbonicola myrmecina</i>	NT
Nordlig nållav	<i>Chaenotheca laevigata</i>	NT
Skinnlav	<i>Leptogium saturninum</i>	
Småflikig brosklav	<i>Ramalina sinensis</i>	NT
Stiftgelélav	<i>Collema furfuraceum</i>	NT
Stuplav	<i>Nephroma bellum</i>	
Violettgrå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT
Vitmosslav	<i>Icmadophila ericetorum</i>	

Mossor

Kantvitmossa	<i>Sphagnum quinquefarium</i>	
Liten hornflikmossa	<i>Lophozia ascendens</i>	VU
Mörk husmossa	<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	
Vedflikmossa	<i>Lophozia longiflora</i>	NT
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT

Svampar

Barkticka	<i>Oxyporus corticola</i>	
Doftticka	<i>Haploporus odoratus</i>	VU
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT
Gul ullklubba	<i>Trichia decipiens</i>	
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT
Kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	NT
Lappticka	<i>Amylocystis lapponica</i>	VU
Rosenskin	<i>Corticium roseum</i>	
Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT
Rynkskin	<i>Phlebia centrifuga</i>	VU
Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	NT
Timmerticka	<i>Antrodia sinuosa</i>	
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT

Kärlväxter

Ekbräken	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	
Hultbräken	<i>Phegopteris connectilis</i>	
Hässlebrodd	<i>Milium effusum</i>	
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata subsp. maculata</i>	
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT
Lappranunkel	<i>Coptidium lapponicum</i>	
Missne	<i>Calla palustris</i>	
Nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>	
Nordbräken	<i>Dryopteris expansa</i>	
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	
Plattlummer	<i>Lycopodium complanatum</i>	
Spindelblomster	<i>Neottia cordata</i>	
Stenbär	<i>Rubus saxatilis</i>	
Tuvstarr	<i>Carex cespitosa</i>	
Torta	<i>Lactuca alpina</i>	

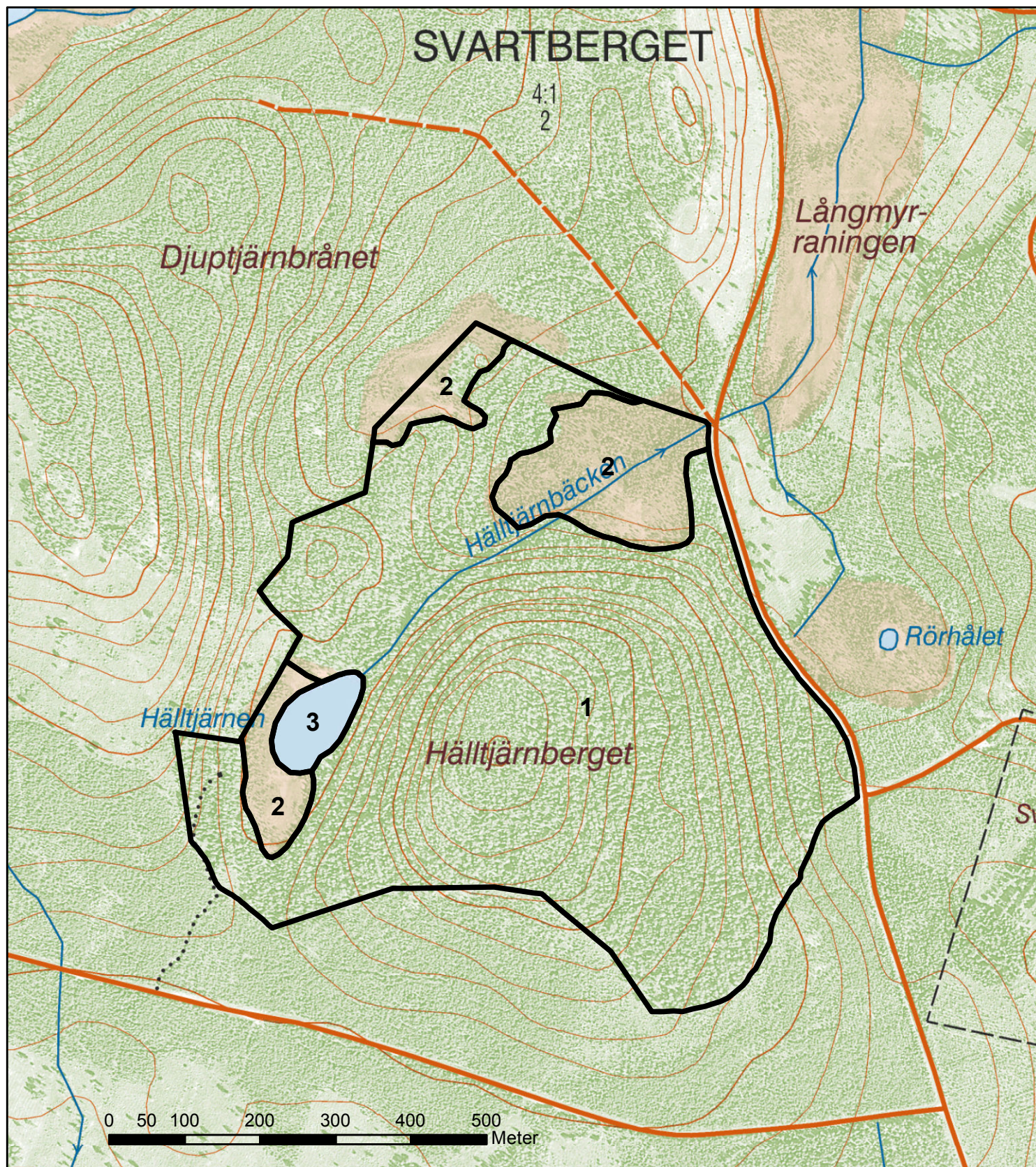
Insekter

Aspvedgnagare	<i>Ptilinus fuscus</i>	
	<i>Choleva lederiana</i>	
	<i>Dinaraea arcana</i>	
Grön aspvedbock	<i>Saperda perforata</i>	NT
Suturfläckad mycelbagge	<i>Agathidium discoideum</i>	NT
Thomsons trägnagare	<i>Cacotemnus thomsoni</i>	

Fåglar

Gråspett	<i>Picus canus</i>	
Göktyta	<i>Jynx torquilla</i>	
Järpe	<i>Tetrastes bonasia</i>	
Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	
Pärluggla	<i>Aegolius funereus</i>	
Sparvuggla	<i>Glaucidium passerinum</i>	
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Större korsnäbb	<i>Loxia pytyopsittacus</i>	
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	
Tofsmes	<i>Lophophanes cristatus</i>	
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	NT
Trädskrypare	<i>Certhia familiaris</i>	
Videsparv	<i>Emberiza rustica</i>	VU

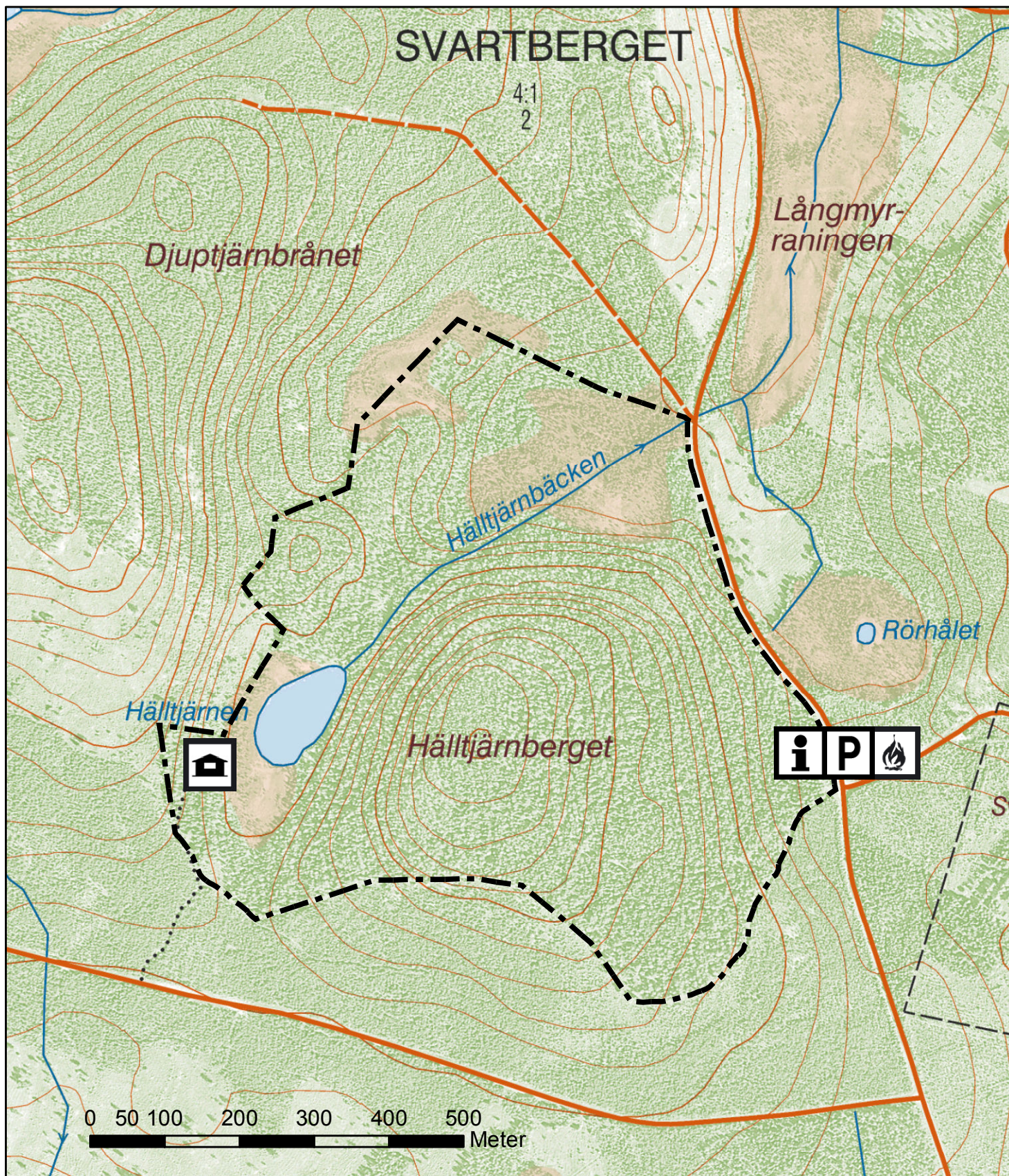
¹Hotkategori i Sverige enligt ”Rödlistade arter i Sverige 2015”, Artdatabanken. CR=Critically endangered/Aktut hotad, EN=Endangered/Starkt hotad, VU=Vulnerable/Sårbar, NT=Near threatened/Nära hotad, DD=Data deficient/Kunskapsbrist, LC=Least concern/Livskraftig.

Bilaga 2. Karta över skötselområden tillhörande skötselplan för naturreservatet Hålltjärnberget, Vindelns kommun, dnr 511-487-2016.

Skötselområden

- 1** Skog med möjlighet till naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder
- 2** Våtmark med möjlighet att åtgärda diken
- 3** Tjörn med fri utveckling

Bilaga 3 Karta över friluftsanordningar och information tillhörande skötselplan för naturreservatet Hålltjärnberget, Vindelns kommun, dnr 511-487-2016.

Friluftsanläggningar

Informationsskylt

Parkering

Koja

Grillplats

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga

Datum

2016-11-02

Ärendebeteckning

511-487-2016

Arkivbeteckning

2402305

1(1)

Hur man överklagar till regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen (511-487-2016),
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt så bör du bifoga dem.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

eller via mail till vasterbotten@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen måste ha fått brevet eller mailet **senast 7 december 2016**, annars kan inte överklagandet tas upp.